

InfoMigjorn

Butlletí digital
sobre llengua
catalana

Núm. 1.306

Dimarts, 29 de novembre del 2016

SUMARI

- 1 Enric Duran ▶ Mai se'n sap prou, de llengua
- 2 Joan F. Mira ▶ Circumflex, diacrítics, guionet
- 3 Emili Boix-Fuster ▶ Woolard: la profunditat de la mirada estrangera
- 4 Davyth Hicks ▶ “A Europa hi ha 84 llengües, totes amb la mateixa dignitat”
- 5 Eugeni S. Reig ▶ El valencià de sempre: en dos grapats
- 6 J. Leonardo Giménez ▶ Remitjó, atibacar, ataconar...
- 7 Gabriel Bibiloni ▶ Galetes i galletes (o potser bescuits)
- 8 Teresa Tort ▶ Ajocar-se
- 9 Pau Vidal ▶ El catanyol es cura
- 10 Rudolf Ortega ▶ Tots els dubtes: pronoms (2)
- 11 Reminiscències ▶ Entrada a Dinamarca (fragment), per Josep Pla
- 12 Caplletra ▶ Sumari dels números 60 i 61, primavera i tardor 2016
- 13 Enllaços i convocatòries

**La setmana vinent publicarem un número monogràfic sobre
la nova Gramàtica de l'Institut d'Estudis Catalans**

InfoMigjorn és un butlletí setmanal que distribueix missatges informatius relacionats amb la llengua catalana.

ISSN 2462-7003 Elaborat i distribuït per la Xarxa de Mots

Subscripcions: <http://migjorn.cat/alta.php> Adreça de contacte: infomigjorn@migjorn.cat   @InfoMigjorn

1 Mai se'n sap prou, de llengua

Enric Duran Padrós @enricduranp

Lliure i Millor, 11/11/2016

<http://lliureimillor.cat/2016/11/11/maisensapprou/>

Aviat farà quaranta anys que exerceixo de lingüista. A peu pla. I em sembla que he tocat totes les tecles, en el camp de la llengua. Professor de català per a adults em sembla que de tots els nivells, incloent-hi formació de correctors, correcció editorial, tècnic de normalització, postedició en dos mitjans de comunicació, col·laboració en publicacions... I cada dia que passa més m'adono de tot el que no sé, i em faig petit davant l'enorme fenomen de la llengua, la seva riquesa, la mutabilitat que presenta, la mal·leabilitat, els diversos accents i recursos dels usuaris de tot el territori dels Països Catalans.

És magnífic, de treballar amb la llengua, un privilegi que ens acosta als matisos de la comunicació, les funcions, els interlocutors, la intenció dels missatges, el context... tantes coses! Aquella íntima satisfacció quan en la parella lingüística l'altre component fa el clic mental que li permet llançar-se, mig sorprès, a expressar-se en català. I la professionalitat del traductor quan l'encerta en el to, el color, la reverberació de la forma triada.

M'entusiasma el fet d'aprendre cada dia detalls petits i grossos sobre les formes i els mecanismes de la llengua. M'admira, quan llegeixo Fabra, Coromines, Solà, la humilitat d'aquests autèntics Senyors de la Llengua quan també expressen dubtes, quan descriuen en comptes de prescriure un fenomen que tampoc tenen clar del tot. "En el parlar occidental el català també adopta les formes..."

M'ho passava la mar de bé, fent tasques de traducció a tot drap en un diari de Barcelona, amb la intensitat que aquesta feina comporta. Enyoro l'agilitat mental dels companys, les solucions sota pressió, els recursos compartits, la tasca en equip, el somriure de la solució idiomàtica encertada, l'higiènic sentiment que n'hi ha que en saben més que tu. I els errors. També.

I estar al dia. Les novetats de la Secció Filològica, les propostes lèxiques del Termcat, l'Optimot, les recomanacions d'en Ricard Fité, les jornades a la universitat, l'Antena de la Terminologia, la publicació de noves formes introduïdes al DIEC2 i ara –ja tocava– la nova i primera gramàtica oficial de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) per als territoris de parla catalana. Respectuosa amb els diferents parlars i seguint a grans trets la línia metodològica de Fabra –això

sí, fent servir un repertori informatitzat de més de 52 milions de formes del català contemporani que hauria fet xalar de debò el Mestre–, polint detalls i esmenant alguns aspectes en què el mateix Fabra havia mostrat dubtes o reticències, com un pintor a qui li sobra o li falta alguna pinzellada al quadre. Per cert, un quadre que l'insigne lingüista llega als “oradors, mestres i massa parlant culta” perquè l'acabin de rematar.

La *Gramàtica catalana*, aquell deliciós manual de 1918 obra de Pompeu Fabra, que va ser publicada per l'IEC, mai no va ser declarada normativa, però atenent a qui l'havia escrit i qui l'havia publicat, se l'hi va considerar. I ja llavors el Mestre admetia construccions com *ens en anem* en comptes de *ens n'anem*, o *anem's-en* per *anem-nos-en* (les he vist qualificades moltes vegades com a “vulgarismes”, “modernitats innecessàries”, “formes incorrectes” i fins i tot “catalanyol!”). Matemàticament rígid en algunes qüestions, com a enginyer que era, el Mestre, no obstant, ja el 1918 apuntava, des de la intuïció de qui té un nas privilegiat per als fenòmens de la llengua, la possibilitat de les dobles formes normatives, una línia que ara ha seguit amb encert la nova gramàtica de l'IEC.

O sigui, que per primer cop a la història de la llengua catalana disposarem d'una gramàtica i una ortografia oficials, emanades des de la nostra acadèmia de la llengua, l'Institut d'Estudis Catalans. Escriptors, dialectòlegs, gramàtics, sociolingüistes, lexicògrafs, traductors... han elaborat una proposta que, posteriorment, ha estat aprovada per totes les seccions de l'IEC. Aquest cop sí, és la gramàtica de l'Institut!

No sé com ho veieu vosaltres, però jo no crec que Mila Segarra, Joan A. Argenter, Jaume Cabré, Antoni Ferrando, Joan Martí i Castell, Isidor Marí, Albert Jané, Manuel Pérez Saldanya, Joan Veny, Vicent Pitarch, Teresa Cabré, Lluís B. Polanco, Gemma Rigau i tota la nòmina de prestigiosos especialistes s'hagin dedicat a “agredir el català”, “empobrir-lo”, “dividir-lo”, “conspirar en favor del catalanyol” i altres animalades per l'estil proferides per tants i tants opinadors i articulistes que s'han dedicat a pontificar en contra de l'IEC, molts cops sense arguments, i pitjor encara, han gosat acusar algunes de les persones més prestigioses dels Països Catalans i d'altres territoris que formen part de la Secció Filològica de l'IEC. La més grossa: un filòleg, deia, que criticava l'IEC perquè “haurem d'aprendre coses noves i desaprendre'n encara més”! Que no n'aprenem cada dia, els professionals de la llengua? Que no ens estem formant contínuament?

Reconec, això sí, que el nostre Institut hauria pogut vendre millor les adequacions de la nova gramàtica i fer-ne partícips, prèviament a l'aprovació, més

col·lectius. De vegades, a les institucions venerables els falta millorar la política de comunicació i imatge.

Al començament us ho deia: com més va més sé tot el em falta per aprendre sobre els magnífics fenòmens del llenguatge. I em deixa perplex l'enorme seguretat en si mateixos de què fan gala tots aquests profetes de l'apocalipsi i denunciadors d'una eventual pudor de sofre que desprèn, segons ells, la nostra acadèmia de la llengua. És fabulós: un conegut mitjà de comunicació ja ha avisat que no seguirà les noves propostes de la gramàtica, uns altres recullen signatures contra la reducció dels diacrítics i uns quants es dediquen a desprestigiar l'IEC i els seus membres.

Ei, i una agrupació de pares vol fer vaga de deures i als EUA guanya en Trump. Tot de cap per avall. *Rien ne va plus?*

Il·lustració de Jordi Olivé

2 Circumflex, diacrítics, guionet

Joan F. Mira @joanfmira

El Temps, 25/10/2016

<http://www.joanfmira.info/articles/index.php?id=786>

Si hem d'atendre a l'abundància d'articles, opinions radicals, escrits i manifestos, sembla que la mar de la llengua s'agita amb amenaces de tempesta per culpa d'alguns guionets perillosos, algunes dièresis i un grapat d'accents diacrítics. En tot cas, com que no tenim Estat, no ha esdevingut qüestió d'Estat, tal com sol passar a França. He trobat als calaixos de l'ordinador un retall de *Le*

Monde, de febrer d'enguany, entre els que guarde de tant en tant sobre temes interessants o curiosos. Diu l'editorial del gran diari, profundament perplex: "Une île sans accent circonflexe est-elle encore une île? Réponse: rien n'est moins sûr? Vous voulez dire: rien n'est moins sûr?", i continua explicant que, quan França s'avorreix, "sap oferir-se, en forma de distracció, un d'aquells psicodrames dels quals conserva el secret i que constitueixen el seu *charme*. I llavors debat sobre els mèrits de l'accent circumflex, del guionet, de la dièresi, i d'altres singularitats de la nostra ortografia". I continuaré en la llengua original, que realment té molt més *charme*: "Affaire d'Etat! La langue a été, en France, l'un des fondements de l'Etat, l'une des composantes essentielles de l'identité nationale. Indissociable de l'histoire du pays". Ja veuen vostès en quina relació substancial, ontològica, creuen fermament els francesos. Almenys l'expressen formalment i sense dissimular, no com uns altres. Vejam com ha anat el cas: la reducció de guionets, dièresis i circumflexos va ser proposada per un Consell Superior de la Llengua, creat i presidit pel llavors primer ministre, el socialista exemplar Michel Rocard. De passada, em costa d'imaginar un Consell Superior com aquest, creat i presidit pels senyors Puigdemont o Ximo Puig (o per Mariano Rajoy!), decretant, com a França, petites o grans reformes dels accents diacrítics. Però ja se sap que, allà, la llengua és afer d'Estat, i poca broma amb els circumflexos, que formen part de la identitat nacional. Atesa, doncs, la transcendència de la qüestió, i després de molt llargues reflexions, continua *Le Monde*, l'Acadèmia Francesa, "vestal de l'evolució de la llengua", donà el seu vist-i-plau (o cal escriure vistiplau?), el maig de 1990.

Ah, però en aquest punt de l'aventura, diu el diari, els Immortals (ací no tenim aquesta consideració en les Acadèmies: a Madrid, sí, però no ho diuen clar) van sentir alguns remordiments, i en 1991 van manifestar la seua oposició a la reforma. És comprensible, vista la destrossa d'accents, no sempre coherent: per exemple, "l'accent circumflex, si es manté sobre les a, desapareix també de les u. *C'est un peu triste*". És complicat decidir què és trist i què és simplement entretingut, com el cas dels nostres diacrítics, i els exemples tan abundants i curiosos que es poden aduir en contra de la seua reducció radical, com alguns que he trobat, ara mateix, acabant d'escriure aquest paper, en una notícia apareguda al diari *Vilaweb*. La notícia és que circula una petició (d'entrada ja amb cent cinquanta firmes de professionals de la llengua) demanant "al plenari de l'Institut d'Estudis Catalans que reconsideri la proposta de reducció de mots amb accent diacrític perquè compleixi el propòsit de ser simplificadora, clara i coherent". Em sembla de primera, que diria Josep Pla, considerant, per exemple, que "aquests dies es representa a Barcelona l'obra de teatre infantil *Els*

tres óssos, un títol que esdevindria confusionari –*Els tres ossos*– si s'apliqués la reforma tal com s'ha proposat.” I si l'IEC no ho arregla, quan llegim que hi ha moltes dones que venen al mercat, no sabrem si són venedores o clientes. La situació, personalment, no em preocupa gens ni mica, i ja fa temps que en algunes d'aquestes matèries corpusculars, com ara el disbarat de les normes antigues, recents i novíssimes sobre l'ús dels guionets, vaig decidir tirar al dret seguint el sentit comú més que el detall de la norma, que s'ha demostrat tan mudable com els debats dels legisladors. I per concloure, ho faré com l'editorial de *Le Monde*, malgrat tot: “A la llarga, en l'ortografia, l'ús destriarà allò que és secundari i allò que deriva de *l'immarcescible* [fantàstic, l'adjectiu!]. Però no està en joc res d'essencial i, d'altra banda, res no és verdaderament obligatori: l'antic coexistirà amb el nou”. I resolt això, dediquem-nos a coses de més substància i profit.

3 Woolard: la profunditat de la mirada estrangera

Emili Boix-Fuster

Ara, 20/11/2016

http://www.ara.cat/opinio/Woolard-profunditat-mirada-estrangera_0_1691230869.html

[Kathryn Woolard](#), la gran antropòloga i sociolingüista nord-americana, acaba de rebre el XXVIè [Premi Internacional Ramon Llull](#). Aquest guardó valora el conjunt de l'obra d'una persona de fora del domini lingüístic català, escrita en qualsevol llengua, que hagi contribuït al coneixement i reconeixement de la realitat històrica i cultural dels països de llengua catalana. Costa resumir-ne els mèrits, però ho intentarem.

Woolard està convençuda que no es pot entendre la vida humana sense donar importància a la seva diversitat lingüística. Per això ha dedicat la seva vida, amb fascinació entusiasta, a explicar com determinats aspectes de les llengües passen a tenir significat social, desperten les nostres raons i emocions, mentre que d'altres passen desapercebuts. Per què alternem amb el castellà per expressar duresa o per fer riure? Per què parlem en català però escrivim en castellà? Per què ens *picabarallem* pels diacrítics quan tenen molta menys importància que l'estructura d'un text o una frase?

Des del 1979, des del final de la dictadura, Woolard ha estudiat amb delicadesa el joc i el xoc de llengües a Catalunya i ha sabut, amb la paciència d'observa-

dora participant, característica d'una antropòloga solvent, entendre la nostra situació sociolingüística. Tal vegada veure'ns des de San Diego, al sud de Califòrnia, li ha permès entendre'ns millor que nosaltres mateixos. Els catalans vivim i parlem dins una peixera i ella ens mira des de fora. Però, tot i ser una investigadora reconeguda internacionalment, ha estat massa ignorada. El seu llibre *Identitat i contacte de llengües a Barcelona* (La Magrana) va passar sense pena ni glòria quan va aparèixer el 1992.

I és una llàstima. Woolard aporta mil matisos del nostre aquari lingüístic. Per exemple, per què solem adreçar-nos per sistema en castellà a qualsevol nouvingut o desconegut, de manera que impedim que el català guanyi nous parlants? Per què parlar català a vegades sona a *pijo* per a alguns castellanoparlants de sectors populars? I a l'inrevés, per què el castellà sona a vegades a *pijo* i d'altres a *quillo*? Per què el català de Montilla –semblant al de molts nous parlants– despertava tantes reticències?

Però Woolard no es limita a apuntar, amb meticulositat gairebé digna d'entomòleg, els usos i mentalitats lingüístics en la nostra vida quotidiana. L'homenatjada fa un bon diagnòstic: el català certament domina en l'ensenyament reglat a l'escola primària pública o a l'administració més local, però perd per golejada en els mercats globalitzats, en la cultura de masses i en l'administració central de l'Estat.

Woolard planteja –ens planteja– grans interrogants per als que volem un futur tranquil per a la nostra llengua. ¿Com podem aconseguir que el català no es limiti a ser la llengua dels de tota la vida i passi a ser la llengua dels espais públics, des de l'estadi vociferant del Barça fins a qualsevol prosaica reunió de comunitat de veïns?

Woolard ha pogut suscitar preguntes i dir coses diferents de les que ens plantejem els nadius. Sent de fora ha pogut suggerir, ingènuament gairebé, interrogants sobre la identitat lingüística de la gent sense córrer el risc que la pregunta fos considerada inadequada. La mirada de Woolard, una persona estrangera però que està profundament interessada en allò que passa al nostre país, ens ajuda a entendre'ns a nosaltres mateixos. Ella, per posar un altre exemple, s'adona de l'ambivalència de la paraula *bilingüe*, brandada pels qui de fet no volen ser-ho, i criticada pels qui de fet ho són més sovint. Ella explica molt bé fins a quin punt el català i el castellà tenen connotacions en conflicte de solidaritat i de prestigi. Ella s'adona que el nostre país no disposa d'un model a seguir en política lingüística que poguéssim imitar sinó que n'hem de construir un d'apropiat i sostenible. I ella arriba a sorprendre's que la gran diversitat interna

del país i la voluntat d'alguns de manipular-la no hagi portat a una conflictivitat més gran.

Woolard, diu la nota del jurat, excel·leix per “ajudar notablement a fer conèixer la situació del català entre la comunitat acadèmica, sobretot als Estats Units”. Ara cap estranger, ni tan sols Trump, pot al·legar ignorància sobre la situació del català i de les altres llengües al nostre país. Sempre podrà consultar els estudis profunds de Kathryn (gairebé Caterina) Woolard. L’enhorabona!

[“L’antropòloga nord-americana Kathryn Woolard guanya el Premi Internacional Ramon Llull”](#). Alfred Konijnenbelt premiat amb el guardó de Promoció de la Creació Catalana i Kirsten Brandt amb el de Traducció Literària (*VilaWeb*, 11/11/2016). Vegeu també [“El català, una llengua per a conviure”](#), de Carme Junyent i el Grup d’Estudi de Llengües Amenaçades (*VilaWeb*, 27/10/2016).

4 “A Europa hi ha 84 llengües, totes amb la mateixa dignitat”

Davyth Hicks entrevistat per Víctor-M. Amela

La Vanguardia, 22/11/2016

<http://www.lavanguardia.com/lacontra/20161122/412049200329/a-europa-hi-ha-84-llengues-totes-amb-la-mateixa-dignitat.html>

Tinc 55 anys. Vaig néixer a Truro (Cornualla) i visc a Brussel·les. Sóc secretari general de l’European Language Equality Network. La meua parella és letona i tenim dos fills, en Tristan (6) i la Mara (3). Política? Socialdemòcrata, ecologista i sobiranista. M’agrada meditar a la natura.

Discriminació

Més de 50 milions d’europeus (el 10% de la població d’Europa) parlen alguna llengua no oficial... i se senten discriminats pel fet d’utilitzar-la. Una discriminació que combat l’associació ELEN (European Language Equality Network), xarxa europea per a la igualtat lingüística el secretari general de la qual és Davyth Hicks. Una associació que reuneix més d’un centenar d’entitats que promocionen llengües minoritzades d’Europa, com la catalana Plataforma per la Llengua. Hicks no és acadèmic ni filòleg, sinó un músic professional enamorat de la llengua dels seus avantpassats, el còrnic: “És intolerable que a algú se’l discrimini per la seva llengua: és una forma de racisme”.

Què és el còrnic?

Una llengua europea, cèltica. Es va parlar a Cornualla, regió al sud-oest del Regne Unit.

Es va parlar? Ja no es parla?

A començaments del segle XX quedaven només tres parlants de còrnic...

Tres!

Hi va haver una reacció per rescatar-la: avui som 600 parlants de còrnic entre els 500.000 habitants de Cornualla.

Per què ha decidit parlar-lo?

De petit, amb els meus pares, ens en vam anar a viure a Anglaterra: allà la gent em feia notar el meu accent diferent, em vaig fer conscient de les meves arrels ancestrals... i vaig sentir ganes de recuperar-les!

Mitjançant independentisme?

No, no és el cas, és un propòsit cultural. Un grup d'amics vam decidir aprendre i parlar còrnic. En qualsevol cas, és intolerable al segle XXI que hi hagi europeus discriminats pel fet de voler utilitzar la seva llengua.

Però si només té 600 parlants...

I què? Cada llengua és un tresor cultural, una visió del món, una riquesa. La dignitat d'una llengua no depèn del nombre de parlants! Mereixen totes el mateix respecte.

Què en sap, de la història del còrnic?

Que deriva del britònic (amb o, eh?), que generaria al seu torn el gal·lès, l'escocès i el bretó, a la Bretanya gal·la. Són llengües avui minoritàries a Europa.

Quantes llengües minoritàries es parlen avui a Europa?

A Europa es parlen avui un total de 84 llengües, de les quals 24 llengües són oficials, cenyint-me als 28 països de la Unió Europea: les 60 llengües restants són regionals, minoritàries i minoritzades.

Quin matís hi ha entre regional, minoritària i minoritzada?

Llengua regional és la parlada en una zona del territori d'un Estat. Minoritària, la no oficial d'un Estat. Minoritzada, la discriminada per una legislació estatal.

El català, què és?

No és regional, ja que es parla en diferents països. És minoritària a Espanya, ja que al seu Estat no és oficial, encara que la parlin deu milions de persones! Sí que ha estat i està minoritzada, ja que els seus parlants són discriminats.

Perdoni, però el català és llengua cooficial a Catalunya.

Un gran exemple, molt inspirador per a totes les llengües minoritàries d'Europa! Malgrat això, la llengua catalana continua sent minoritzada, insisteixo.

En què, sisplau?

Molts jutjats discriminen i humilien catalanoparlants... I no poden veure pel·lícules o sèries doblades al català... I moltes empreses incompleixen la normativa sobre etiquetatge en català... I l'Estat espanyol amenaça el model català d'immersió lingüística, tan fructífer i cohesionador...

Quin escenari seria l'ideal?

L'Estat espanyol accepta amb naturalitat, sense pressions externes, que Espanya és plurilingüe..., i converteix el català, el basc, el gallec i el castellà en llengües oficials en pla d'igualtat. Cooficialitat plena!

Utòpic.

Per què? Estem bojós? Per què s'ha de maltractar tants parlants d'una llengua? Trenquem ja aquesta absurda equació d'un Estat igual a una llengua! Un Estat europeu pot tenir diverses llengües oficials, sense discriminacions. Seria molt raonable i just. Cada llengua és riquesa. No entenc la por davant el català que detecto a Espanya, aquesta resistència tan inquisitorial!

Doncs miri que França...

Sí, és cert, França és avui el país d'Europa que més cruament discrimina les seves llengües minoritàries, el català, l'occità, el basc, l'alsacià, el bretó..., que s'hi parlava abans que existís el francès i la mateixa França! És escandalós considerant els drets civils.

França els va inventar.

És paradoxal, sí: tanta igualtat, llibertat, fraternitat..., però no és igualitària amb les llengües, t'obliga a ser francòfon per ser ciutadà. No és natural, l'homogeneïtat cultural.

Si Catalunya fos un Estat, el castellà hauria de ser oficial, amb el català?

No m'atreveixo a pronunciar-me... I, mentrestant, mentre Espanya no defensi el català, cada dia més catalans es voldran separar d'aquesta Espanya.

Quin país europeu és avui el més respectuós amb les seves llengües?

Finlàndia, sens dubte. Té dues llengües cooficials: el finès i el suec, parlat per molts ciutadans finlandesos.

Quina llengua minoritària és avui més fràgil a Europa?

El còrnic, sens dubte! Seguit de l'inari, parlat per alguns centenars de lapons, i del manx, a l'illa de Man, que està entre la Gran Bretanya i Irlanda.

Vostè ensenya còrnic als seus fills?

Sí, i per això formen part de la primera generació de parlants nadius de còrnic. Els altres el vam aprendre quan ja érem adults.

I si desaparegués el còrnic, què?

S'amputaria una faceta de l'ànima humana, la humanitat s'empobriria. Si tolerem la seva degradació, extirpem una fracció de la condició humana.

[“Els Països Catalans, motor d'ELEN, la xarxa de les llengües minoritzades d'Europa” \(Lliure i Millor, 07/11/2016\)](#)

5 El valencià de sempre: en dos grapats

Eugeni S. Reig

El valencià de sempre (Alzira: Bromera, 2015), pàg. 262-263

en dos grapats

1) Referit a fer qualsevol cosa: immediatament, ràpidament, en molt poc temps.

En la rondalla “Home roig, gos pelut i pedra redona” d'Enric Valor podem llegir:

De sobte, s'adonà que allò era el senyal de llevar-se del llit. Va pegar un bot i es vestí en dos grapats; isqué a l'entrada i es sorprengué de veure que l'home roig ja l'hi esperava amb un mul enganxat al forcat.

En la rondalla “El darrer consell” d'Enric Valor llegim:

L'Andreu duia, com tothom en aquells procel·losos temps, una daga fina amagada en la seua roba, per a defensa personal. I així que considerà allò i seguí sentint per una bona estona aquell xiuxieig entre la muller i el capellà, s'alça, va a la seua roba, deixada en una cadira, en trau la daga i pensa vestir-se en dos grapats, eixir i donar-los penosa mort, a tots dos.

En la novel·la *L'ambició d'Aleix* d'Enric Valor trobem:

Aleix es posà es pantalons en dos grapats i es va calçar ràpidament els calcetins i les espadenyes; després va posar-se el gros jersei i la jaqueta, i obrí la finestra per mirar què feia el temps.

Aquesta expressió cal escriure-la amb la preposició *en*, tal com ho va fer Enric Valor en els texts que acabe de posar com a exemples. Però és evident que Valor va dubtar sobre la correcció d'aquesta grafia, ja que en la rondalla “Joan-

Antoni i els torpalls” va escriure *amb dos grapats*, i en la rondalla “El príncep desmemoriat”, per tal d’evitar el problema, va assajar la solució *de dos grapats*.

2) Referit a fer qualsevol cosa: de qualsevol manera, però precipitadament; amb rapidesa, però sense cura. *No, jo vull que ho facen fen fet, encara que tarden en acabar-ho. Eixos que tu dius ho fan prompte, però ho fan tot en dos grapats i en acabant et trobes coses mal fetes.*

6 Remitjó, atibacar, ataconar...

J. Leonardo Giménez

Levante-EMV, 12/09/2016

L’altre dia, aclarint uns comptes en una sucursal bancària, el director que m’atenia em digué: “El pendent del seu cosí puja a 210 euros, perquè comptem la quota de dos mesos, que són 180 euros, més dos remitjions anteriors”. Em vaig sorprendre gratament d’eixe ús del substantiu *remitjó* en un àmbit de certa formalitat com el bancari, ben distint del rural i del domèstic o familiar, on és més habitual. Dic gratament, perquè estem acostumats que moltes expressions que usem de manera natural i espontània, i alhora ben comunicatives en tots els àmbits, han sigut (i encara són) titlades de col·loquials o dialectals i rebutjades en els registres cultes.

A mi, l’ús de *remitjó* en el context figurat o metafòric en què el va utilitzar el susdit empleat bancari em va semblar precís i totalment comunicatiu. Eixa denominació, en sentit literal, significa ‘porció o quantitat xicoteta, allò que sobra, que no entra dins d’una mesura ni és suficient per a omplir-ne una altra’ com en les frases següents: “En total va arrebregar deu sacs de cebes i un remitjó”, “Ens hem d’acabar tots els remitjions de formatge abans d’encetar-ne un altre”. Alguns personatges de la vida pública, com els dels papers de Panamà, no s’aconformaven (ni s’aconformen) enviant remitjions de diners als paradisos fiscals, sinó que feien trameses de sacs ben atibacats i ataconats de diners.

El contrari de *remitjó* és un sac, recipient o receptacle ben ple. És quan realitzem l’operació d’*atibacar* i *ataconar*. El primer verb fa referència a ‘ataquinar, omplir excessivament’: “Ha atibacat els calaixos de l’escriptori de papers inútils”, “Amb el sou que tenen alguns, deuen tindre els comptes corrents i altres depòsits ben guardats i ben atibacats”.

Per la seua banda, *ataconar*, en primera accepció, és ‘posar tacons nous a les sabates o a les botes, al calçat en general’; és també ‘reparar-ne, de calcer’. Però també té el sentit de ‘comprimir una cosa dins d’una altra fent pressió amb les mans, amb els peus o d’alguna altra manera’. A vegades ataconem la roba en una bossa, en la maleta o en altres recipients. Quan omplim un sac de brossa, herba, o altres materials o productes, moltes voltes també l’ataconem.

I significant grans quantitats també tenim *de gom a gom*, locució adverbial que vol dir ‘ple de banda a banda, completament’: “El riu baixa de gom a gom”, “El dia de la festa la plaça estava plena de gom a gom”. I una altra locució adverbial ben genuïna és *a manta*, que té el sentit de ‘molt, en abundància’: “Enguany hi ha collita de caquis a manta”, “A pesar de la crisi, els bancs continuen guanyant diners a manta”. Eixa locució també té un ús molt concret en l’agricultura de regadiu. Regar a manta és regar de boquera, per inundació; es tracta de la manera tradicional d’irrigació, molt diferent de les formes modernes de reg per degoteig (o gota a gota), o per aspersion. I ausades que ha calgut regar enguany, per la sequera.

7 Galetes i galletes (o potser bescuits)

Gabriel Bibiloni @bibiloni

El blog de Gabriel Bibiloni, 14/11/2016

<http://bibiloni.cat/blog/?p=2455>

A Mallorca, Eivissa i, segons l’Alcover-Moll, a tot el català occidental les galetes es diuen *galletes*. A la resta del país es diuen *galetes*. La variant *galleta* no és al DIEC, però sí al diccionari d’Enciclopèdia Catalana, on es diu que *galleta* és una variant balear de *galeta*. Això crea dubtes sobre la correcció de la forma *galleta*, que aquí mirarem d’aclarir.

La paraula ve del francès *galette* (femení de *galet*, ‘còdol’), que s’aplica a diverses classes de pa o pastís, per metàfora deguda a la similitud entre aquests pans i les formes arrodonides dels còdols o macs de torrent. Una d’aquestes menes de pa és una en forma de fogassa que es feia servir en la navegació: un pa sense llevat cuit dues vegades (bescuit), que tenia l’avantatge de ser menjador durant molt de temps. Això en francès es deia *galette*, paraula que va passar, amb el seu mateix significat, al català (*galeta*) i a l’espanyol (*galleta*). No sabem si va passar a l’espanyol per la via del català o al català per la via de l’espanyol; o a les dues llengües de manera independent. En qualsevol cas, la

paraula degué arribar en el segle XVIII. La primera documentació en català és el 1795. El primer diccionari espanyol que coneixem que porta la paraula amb aquesta accepció és el de Terreros y Pando (1787): «Galléta, en la Marina, bizcocho que sirve de alimento á los navegantes». Però en diccionaris de mitjan segle XIX (Domínguez, 1853 i Gaspar y Roig, 1855) llegim «Galleta: s. f. ant.: galleta», cosa que fa pensar que la paraula entrà a l'espanyol amb la forma *galleta*, com a l'original francès. La transformació en *galleta* és deguda a creuament amb una altra paraula homòfona i homògrafa (*galleta*), mot patrimonial de l'espanyol i de la mateixa etimologia que la paraula catalana *galleda* (que en alguns llocs també és *galleta*). Aquesta *galleta* espanyola, documentada en el segle XIII, té diversos significats, si bé amb la constant que s'aplica a un recipient. Segons els diversos diccionaris espanyols antics, la *galleta* és un got o vas, metàl·lic o fins i tot de fusta per a contenir vi; i sovint una mena de pitxer usat en els refectoris dels convents per a abocar el vi dins els gots. En tot cas, aquell recipient dit *galleta*, germà de la nostra *galleda*, fou el culpable que la *galleta* que menjaven els mariners es convertís en *galleta*. Però avui aquesta accepció de *galleta* sembla que està oblidada.

El que ara es diuen *galletes* són una altra cosa, que no cal explicar. Aquestes *galletes*, més petites, dolces i agradables al paladar, arribaren al començament del segle XX. El primer diccionari espanyol que porta la nova definició és el de la Reial Acadèmia de 1925. Tant en espanyol com en català la nova llepolia agafà el nom de la vella *galleta* dels mariners, que en català també es deia *biscuit* i en espanyol, *bizcocho*. Potser aquesta operació semàntica va ser operada en espanyol i imitada pel català, tenint en compte l'època en què es va produir (inici del segle XX). Notem que per a les *galletes* actuals el francès (i de rebot l'anglès) no fa servir el vell mot *galette*, sinó *biscuit*, germà del nostre *biscuit*. També l'italià diu *biscotto* (i reserva *galletta* per a una forma molt més grossa, salada i que es menja en el lloc del pa), el portuguès, *biscoito* i el romanès, *biscuit*. Sembla que sense la interferència espanyola a les *galletes* actuals els diríem *bescuits*, com fan totes les altres llengües romàniques. I aquesta interferència alhora deu ser responsable del fet que molts diguin *biscuit* al que en espanyol es diu *bizcocho* (pa de pessic), que és una cosa ben diferent d'una *galleta*.

Però en qualsevol cas la variant *galleta* és segur que és un clar i evident hispanisme de forma. Aquesta pronúncia amb consonant palatal no pot venir més que de l'espanyol. Per això és una forma que hauríem d'evitar sense dubtar. Tan hispanisme és i tanta legitimitat té *galleta* com *ballena*, un altre hispanisme que diuen avui, i de bastant de temps enrere, noranta per cent dels mallorquins. El diccionari d'Enciclopèdia Catalana es va precipitar.

8 Ajocar-se

Teresa Tort @teresa_tort

Blog *Agafada al vol*, 12/10/2016

<http://blocs.mesvilaweb.cat/tort/?p=269268>

Si d'algun lloc no ens movem mai, és del nostre pensament. Existim per la consciència del que fem. Percebem el que ens envolta perquè li podem posar nom. I trobem la manera d'exterioritzar el que concebem mentalment gràcies al llenguatge.

Malgrat tot, no sabem què passa dins del nostre cap. Ni quins camins segueixen les nostres idees abans de nàixer; fins al punt que ens poden arribar a sorprendre. Ni com s'organitza el saber que anem acumulant. Ni on endrecem les paraules ni en quin ordre. Però tenim fe; una fe que ens fa creure que tot surt del nostre interior.

La primera vegada que vaig contemplar un arbre temàtic en les pàgines inicials d'un voluminós diccionari especialitzat em vaig meravellar. I encara em pregunto: deu estar tan ben organitzat el nostre cervell? Ho dubto. Proveu d'escriure en un paper totes les paraules que recordeu relacionades amb la pluja. En cinc minuts, jo n'he escrit una trentena, però en devem tindre moltes més. Per què no les trobo de seguida? En canvi, n'hi ha d'altres que no figurarien mai en el més complet arbre temàtic plujós i que m'evocuen directament els dies humits en què l'aigua del cel ho inunda tot: la terra, l'aire, les teulades, els vidres, els silencis... **Ajocar-se** n'és un exemple.

D'aquesta acció, en tenim dues definicions, segons el [DIEC2](#): en règim transitiu, posar a jóc; en règim pronominal, retirar-se a dormir. És un element format, doncs, damunt de *jóc* –indret on van a dormir els ocells–, que prové del [fràncic](#) *juk* (jou; perxa per a objectes), segons el [GDLC](#). Per cert, tot i que ha estat una descoberta casual, aprofiteu per prendre nota d'un altre accent diacrític que no caldrà utilitzar d'ara endavant.

En el sentit de retirar-se a jóc, aquest verb em fa reviure un viatge en cotxe amb la mirada cavalcant en el paisatge, en mig del qual apareixen estenedors elèctrics plens d'oronetes o de pardals viatgers que s'ajiquen esperant un aigua imminent, per por de les gotes que han d'arribar. I que s'ajiquen per estar junts, per no perdre's.

Ruixat, [ram](#), tronada, llampegar, fangós, toll, tempesta, saó... tindrien un espai reservat en un arbre que recollís totes les paraules de la pluja. Ajocar-se no hi

seria. Però al meu cap diria que ha trobat un bon lloc a prop de la soca robusta que sosté el vocabulari de les precipitacions.

Vegeu també les entrades [“Piule”](#) i [“Angle”](#) al blog de l'autora i [deixeu-hi comentaris](#)

9 El catanyol es cura

Pau Vidal @pauetvidal

El catanyol es cura. Interferències castellà-català (Barcelona: Barcanova, 2012), pàg. 60-61

Màquina de condoms en un lavabo

EXEMPLE D'ÚS: «I tu, ja **el** portes?»

ÚS CORRECTE: «I tu, ja **en** portes?»

EXPLICACIÓ: «Ja el portes» vol dir que en portes un i prou. La substitució del pronom partitiu *en* per *el* (i *la/els/les*) ha estat accelerada i devastadora. Allà on el català diu «En fem un altre?» el castellà, que no disposa d'aquest pronom, fa «¿Hacemos otro?» i d'aquí ve el catanyol «**Fem** un altre?». Però hi ha usos populars en castellà que miren de reparar aquesta falta («Toda persona tiene valores o no tiene») amb un pronom que no hi pertoca («Toda persona tiene valores o no **los** tiene»). I d'aquí, per imitació, ha nascut un fenomen que no para de produir *aliens* com aquests:

EXEMPLE D'ÚS: «No vol que ningú li tingui llàstima perquè ell mateix no se **la** té.»

ÚS CORRECTE: «...perquè ell mateix no **se'n** té.»

EXEMPLE D'ÚS: «Ara només vull gaudir de les meves vacances, que no **les** he tingut des dels 17 anys.»

ÚS CORRECTE: «...que no **n'he** tingudes (o tingut) des dels 17 anys.»

EXEMPLE D'ÚS: «A mi no cal que me **les** doni, **les** explicacions: miri l'alcoholímetre.»

ÚS CORRECTE: «A mi no cal que **me'n** doni, **d'**explicacions: miri l'alcoholímetre.»

Catàleg d'entitat cultural

EXEMPLE D'ÚS: «Setanta espectacles, trenta **d'ells** estrenes, a la nova edició de Temporada Alta.»

ÚS CORRECTE: «Setanta espectacles, trenta **dels quals** estrenes...»

EXPLICACIÓ: Un fenomen semblant. En català no s'hauria de substituir un objecte o un animal amb un pronom personal («[parlant de l'orgue nou de la basílica de Montserrat] una melodia escrita expressament **per a ell**»), per això adopta solucions diferents: el pronom **en**, el relatiu **del qual** (**de la qual** / **dels quals** / **de les quals**) o, senzillament, l'elisió. Els nyaps que circulen a conseqüència d'això són d'aquest estil:

EXEMPLE D'ÚS: «L'anava a llençar perquè ja no em serveix, però si vostè vol fer alguna cosa **amb ell**...»

ÚS CORRECTE: «...però si vostè **en/hi** vol fer res (o alguna cosa)...»

EXEMPLE D'ÚS: «Hem de conservar la pilota, agrupar-nos al voltant **d'ella**.»

ÚS CORRECTE: «Hem de conservar la pilota, agrupar-nos al **seu** voltant / al voltant.»

EXEMPLE D'ÚS: «Messi és molt llest, perquè està en fora de joc però de seguida surt **d'ell**.»

ÚS CORRECTE: «...està en fora de joc però de seguida **en** surt.»

EXEMPLE D'ÚS: «Us passo l'adreça d'un nou blog creat per a l'ocasió. **Des d'ell** podreu anar veient els resultats, les classificacions...»

ÚS CORRECTE: «...creat per a l'ocasió. **Hi** podreu anar veient els resultats...»

EXEMPLE D'ÚS: «L'únic que cal fer és descobrir la teva pròpia ciutat i convertir-la en un indret segur. O és que quan anem **per ella** ens hem de trobar amb tot això?»

ÚS CORRECTE: «...O és que quan **hi** anem (o circulem, passegem) ens hem de...»

EXEMPLE D'ÚS: «Un llibre és com l'amor: quan t'atrapa no pots viure **sense ell**.»

ÚS CORRECTE: «...quan t'atrapa no pots viure **sense**.»

10 Tots els dubtes: pronoms (2)

Rudolf Ortega @Rudolf_Ortega

[Tots els dubtes. Una gramàtica del català a l'abast](#) (Barcelona: RBA La Magrana, 2014)

Pronoms a dojo | PRONOMS FEBLES *EM, ET, ENS, US*

Per fortuna, els pronoms febles corresponents a la primera i la segona persona del singular, és a dir al *jo* i al *tu*, i també del plural, *nosaltres* i *vosaltres*, són sempre els mateixos per a qualsevol tipus de verb i funció, i en cada cas la

forma d'escriure'ls serà idèntica. L'avantatge és enorme, ja que l'escriptura d'aquests pronoms deixarà de ser un inconvenient. El problema el tindrem, com veurem més endavant, amb la tercera persona, l'hipotètic *ell* o *ella*, que prendrà formes diverses segons el verb i la funció que realitzi el mateix pronom.

Suposem tres verbs, de tipus diferents: un de transitiu, un d'intransitiu i un de pronominal. En tots tres casos, la posició i la manera d'escriure els pronoms *em*, *et*, *ens*, *us* no variaran, i només canviarà la funció: a *em mira fixament*, el pronom *em* fa de complement directe, ja que algú m'està mirant; a *em trucarà de seguida*, sóc el complement indirecte, ja que aquí *trucar* és intransitiu; i a *em marejo amb quatre revolts*, jo sóc el subjecte, i en aquest cas el verb és pronominal. I el mateix exercici podríem fer canviant les persones i col·locant qualsevol dels altres tres pronoms, que no variaran encara que la funció que facin sí que canviï: *Et mira fixament. Et trucarà de seguida. Et mareges amb quatre revolts*; i etcètera.

Quatre formes | APÒSTROF I GUIONET, I

Els pronoms de primera i segona persona no experimenten canvis segons la funció que fan, però sí respecte a l'ortografia d'acord amb la posició que ocupin amb relació al verb i la manera que tinguem d'enganxar-los-hi. Ja hem vist en el punt anterior una forma, la que va al davant del verb quan comença amb consonant, i que anomenem forma reforçada: *em*, *et*, *ens*, *us*. Compliquem-ho una mica, i posem-hi el verb *estimar*, que comença amb vocal: haurem d'apostrofar el pronom seguint les normes estàndard d'apostrofació, que hem vist en el dubte 57. Per tant, direm *m'estimes* i *t'estimen*, però *ens estimen* i *us estimen*, ja que aquestes formes no es poden apostrofar. Tenim doncs les anomenades formes elidides: *m'* i *t'*.

I ara mirem de col·locar el pronom darrere del verb acabat en consonant, per exemple *mirar*: *va mirar-me*, *va mirar-te*, *va mirar-nos*, *va mirar-vos*, en tots els casos separant el pronom del verb amb un guionet en el que anomenem forma plena: *-me*, *-te*, *-nos*, *-vos*. I finalment, si el verb acaba en vocal, per exemple amb l'imperatiu *mira'm*, *mira't*, *mira'ns* (però *mireu-vos*), ometrem la vocal i apostrofarem just darrere del verb fent servir l'anomenada forma reduïda: *'m*, *'t*, *'ns*.

En resum, el pronom feble del *jo* té quatre formes: *em*, *m'* / *-me*, *'m*; quatre en té també el pronom del *tu*: *et*, *t'* / *-te*, *'t*; el *nosaltres* en té tres: *ens* / *-nos*, *'ns*; i finalment el *vosaltres*, dues: *us* / *-vos*.

Pronoms per a tercers | PRONOM FEBLE ES

Tal com hem dit, els problemes amb els pronoms febles sorgiran sobretot a l'hora d'escriure els corresponents de la tercera persona, ja que, per encertarla, primer haurem d'identificar la funció sintàctica que fa el pronom, i sovint això comportarà decidir si un verb és transitiu, intransitiu o pronominal. Vegem ara aquest darrer cas: amb els verbs pronominals, per a la tercera persona escriurem el pronom *es*, tant per al masculí com per al femení, per al singular i el plural, no importa qui realitzi l'acció del verb mentre sigui algú altre: *Es pentina amb clenxa* (aquí és ell o ella). *Es feliciten pel Nadal* (aquí són ells o elles).

I tal com passava amb els pronoms de primera i segona persona del singular, podem servir-nos de quatre formes: *es*, *s' / -se*, *'s*. Per tant: *Es mor de ganes d'anar-hi*. *S'odien a mort*. *Van quedar-se a casa*. *Miri's al mirall*.

REMINISCÈNCIES

11 Entrada a Dinamarca (fragment)

Josep Pla (Palafrugell 1897-Llofriu 1981) @notesVistes

Noteu ara els avantatges que aquest país porta sobre Anglaterra: l'abundància és repartida, es fa impossible de trobar un pobre per més que el cerqueu; tot aquell seguit d'institucions que són la flor del continent, a Dinamarca fan el ple. Els serveis públics són perfectes, les escoles són l'última paraula, un analfabet és una cosa estranya, la higiene i el confort són reals. Admirable país! Només veient de prop aquests països minúsculs del nord d'Europa es pot arribar a comprendre el grau de cultura i benestar a què han arribat. Cal remarcar sempre, perquè és d'una gran actualitat, el fet que els únics països poliglots que existeixen són aquests petits. Un ciutadà d'un país gran considera que amb la seva llengua ja en té prou. Els ciutadans dels països petits tenen l'avantatge, en canvi, de tenir més necessitats, estan obligats a defensar-se. Els danesos potser no arriben a les filigranes que fan els holandesos, però poc se'n falta. Un cambrer de cafè, a Dinamarca, parla, ultra la llengua materna, acompanyada generalment d'una altra llengua escandinava –el suec o el noruec–, l'anglès i l'alemany i, per mica bo que sigui, el francès perfectament. Un danès culte s'acompanya amb totes aquestes llengües i en coneix una altra per llegir un poeta o per fer un viatge de plaer; generalment és l'italià, però no té res d'es-

trany que sigui el rus. Digueu-me ara si això per a un poble no és un ideal i com queda l'absurda teoria oficial segons la qual el coneixement de la llengua materna, si aquesta llengua és de reduïdes proporcions, és un obstacle per a les possibilitats d'un home. Quina absurditat! L'experiència ens demostra una cosa, en aquest punt, incommovible: només hi ha un camí per a aprendre llengües estranyes: conèixer a fons la llengua materna. Els qui n'agafen una de més extensa, perquè es pensen que és més útil, fan un camí errat. El resultat del seu treball és la confusió i la inseguretat més espantoses. Això ho sabem els catalans per experiència. No conèixer a fons el català vol dir conèixer malament el castellà, conèixer malament el francès, l'anglès i l'alemany. I és natural. L'única base segura de comprensió i d'expressió, l'única pedra de toc granítica és la llengua que ens ha ensenyat la mare, ja sigui petita o gran o pobra o rica. Si ens manca això ens manca tot. Si en lloc de la base segura tenim un aigua-barreig inconsistent, la nostra receptibilitat, la nostra comprensió, les possibilitats d'expressió, queden retallades forçosament. El resultat és un galimaties esparverador. Però, cal encara insistir? ¿És que sabeu algun català desconegedor de la seva llengua vernacle que parli correctament la llengua castellana?

Vegeu al [Quadern de notes vistes](#) el passatge complet de Josep Pla

12 Caplletra

Revista Internacional de Filologia, números 60 i 61, primavera i tardor del 2016

Editada i publicada per l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (IIFV) i Publicacions de l'Abadia de Montserrat

En aquestes pàgines teniu accés als articles en PDF: [número 60](#), [número 61](#)

Número 60, primavera 2016

MISCEL·LÀNIA

Conxita Domènech. «Loa de la comedia de Montjuïc»: un diàleg bèl·lic entre Catalunya i Castella

Ivan Garcia Sala. La traducció de Narcís Oller d'«Un llibre trist»

Francesc Ballone. Sobre la correcta interpretació dels fonemes vocàlics de l'alguerès: un estudi acústic

Martí Mestre. Construccions connectives binàries en el debat parlamentari

Raquel Casesnoves Ferrer, Josep Àngel Mas Castells. Usos lingüístics i ideologia: què fan els universitaris valencians?

MONOGRÀFIC: LA IRONIA EN LA LITERATURA CATALANA DE PREGUERRA

Vicent Simbor. Presentació

Eberhard Geisler. J. V. Foix i la ironia romàntica

Carme Gregori Soldevila. Els fonaments de la ironia caldersiana: «La Glòria del doctor Larén»

Ramon X. Rosselló. A l'entorn de la ironia de situació i la comèdia burgesa: el cas de «La llotja», de Josep M. Millàs-Raurell

Vicent Simbor. Carles Soldevila ironista: «Valentina»

Magí Sunyer. Modalitats de la ironia en la poesia lírica de Josep M. de Sagarra

RESSENYES

F. Xavier Vila & Vanessa Bretxa (ed.), *Language Policy in Higher Education. The Case of Medium-Sized Languages*, per Raquel Casesnoves Ferrer

Enric Balaguer, *Constel·lacions postmodernes*, per Jordi Ayza

Francesc Massip Bonet (ed.), *Repensar el sombrío Medioevo / Those Dark Ages Revisited. Nuevas perspectivas para el estudio de la cultura medieval y de la temprana Edad Moderna*, per Hiroco Karilla

G. Golobardes, *Diccionari Grec clàssic - Català*, per Jordi Redondo

Maria Conca & Josep Guia, *La fraseologia. Principis, mètode i aplicacions*, per Larissa Timofeeva Timofeev

Jennifer Duprey, *The Aesthetics of the Ephemeral. Memory Theaters in Contemporary Barcelona*, per Antonia Amo Sanchez

Número 61, tardor 2016

MISCEL·LÀNIA

Isaac Donoso. L'elegia valenciana com a tòpic universal: la caiguda de València narrada des del Xarq al-Àndalus fins al romancer filipí

Teresa Julio. Recuperant la memòria històrica: Maria Carratalà, una traductora teatral de preguerra

- Xavier Mínguez-López. La interculturalitat a la literatura infantil i juvenil catalana
- Elga Cremades Cortiella. Els arguments interns directes dels noms en català: una aproximació descriptiva
- Joan Costa Carreras. Sobre el «marc de les condicions sociolingüístiques favorables» per a la implantació de la normativa lingüística catalana
- MONOGRÀFIC: LA GRAMÀTICA HISTÒRICA I LA TEORIA LINGÜÍSTICA: UNA COMUNICACIÓ PROFITOSA
- Anna Bartra-Kaufmann. Introducció
- Mar Massanell i Messalles. Sincretisme i canvi morfològic: evolució de la terminació verbal -AT en català
- Xavier Villalba. L'evolució de les oracions exclamatives-QU de grau en català
- Irene Franco, Olga Kellert, Guido Mensching, Cecilia Poletto. A diachronic study of the (negative) additive «anche» in italian
- Avel·lina Suñer. Simetries de mirall en l'ordre intern de les construccions absolutes: del català antic al català actual
- Anna Bartra-Kaufmann. Els components de la passiva. Una perspectiva diacrònica
- RESSENYES
- Vicent Simbor (ed.), *Ironies de la modernitat. La ironia del Modernisme al Noucentisme*, per Antoni Maestre Brotons
- Joan Veny & Mar Massanell: *Dialectologia catalana. Aproximació pràctica als parlars catalans*, per Javier Giralt Latorre
- Anna Maria Babbi & Vicent Josep Escartí (eds.), More about 'Tirant lo Blanc'. Més sobre el 'Tirant lo Blanc', per Anton Espadaler
- Ferran Carbó, *Paraules invictes. Cinc estudis de poesia catalana del segle XX*, per Salvador Ortells Miralles
- Francesc Martínez Sanchis, *Prensa valencianista. Repressió, resistència cultural i represa democràtica (1958-1987)*, per Santi Vallés i Casesnoves
- Enric Balaguer, Maria Jesús Francés & Vicent Vidal (eds.), *Aproximació a l'altre. An approach to the other. Biografies, semblances i retrats. Biographies, resemblances and portraits*, per Pilar Arnau i Segarra
- Miquel Àngel Pradilla, *La catalanofonia. Una comunitat del segle XXI a la recerca de la normalitat lingüística*, per Miquel Nicolás

13 Enllaços i convocatòries

- ▶ Acte de presentació del **IX Informe sobre la situació de la llengua catalana (2015)** (Catalunya, País Valencià, Illes Balears, Catalunya del Nord, Andorra i la Franja), coordinat per la Xarxa CRUSCAT de l'IEC (Coneixements, representacions i usos del català). **Dimarts 29 de novembre** a les 18h, Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC (c. del Carme, 47, de Barcelona). [Invitació per assistir-hi](#)
- ▶ Acte commemoratiu del **Dia dels Drets Lingüístics** a Alacant, **30 de novembre** del 2016 a les 18h, Sala Rafael Altamira, Seu Ciutat d'Alacant (c. Ramón y Cajal 4, Alacant). "**La LUEV 30 anys després: Derogació o vigència?**", conferència de Rubén Trenzano, director general de Política Lingüística de la Generalitat Valenciana.
- ▶ [Presentació del Llibre d'estil de la Diputació de Barcelona](#). Dimecres **30 de novembre** a les 18h, vestíbul de l'edifici de Can Serra, Diputació de Barcelona (Rambla de Catalunya, 126).
- ▶ [Sessió "Llengua i empresa. Dades i arguments"](#), amb Anton Ferret i Anna Torrijos. Divendres 2 de desembre del 2016 al Palau Marc (Barcelona)
- ▶ Jordi Caldentey, "[Francesc de Borja Moll i l'aportació baleàrica a l'estàndard nacional](#)" (*dBalears.cat*, 10/10/2016)
- ▶ Jordi Badia i Pujol, "[Apuntat!, però no et disparis](#)" (blog *El clot de les Ànimes*, 31/08/2016)
- ▶ Josep Miquel Bausset, "[Podem ser cristians en la pròpia cultura](#)" (*Levante-EMV*, 05/10/2016)
- ▶ Violeta Tena, "[La llengua, assignatura pendent](#)" (*El Temps*, 10/10/2016)
- ▶ Neus Nogué Serrano, "[¿De qui parlem quan parlem de l'audiència?](#)" (blog *En altres paraules*, 25/09/2016)
- ▶ Ariadna Pous, "[Traduir suposa enamorar-se](#)": Ramon Farrés guanya el I Premi PEN Català de Traducció per *Correspondència amb Goethe*, de Bettine von Arnim (*El País*, 06/10/2016)
- ▶ Rudolf Ortega, "[Ningú va dir que ser bilingüe fos fàcil](#)": els acords per l'ús del castellà a Lleida ja han causat les primeres píffies de traducció (*El País*, 18/10/2016)
- ▶ "[Política Lingüística convoca cursos de valencià adreçats als empleats públics per augmentar l'ús en l'Administració](#)" (*La Veu del País Valencià*, 20/10/2016)